4-a Jaro. N-o 174 APERAS SEMAJNE 2. Februaro 1928

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanty | SIDEJO de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

Laboro de misiistoj en Afriko kaj la rezulto!

Negrosektoj en Afriko

Se iu prenas por si la penon kaj trafoliumas la raportojn de misiistoj el Afriko, tiu kun admiro konstatos, ke ĉiuj paĝoj estas plenaj de plendoj. La indiĝenoj bone aŭskultas la instruadon de misiistoj, ĉar ili ja scias, se ili ne farus tion, tiam la armiloj de l' imperialistoj devigus ilin tion fari. Sed ĉi tiuj malbenitaj indiĝenoj "miskomprenas" tute la instruadon, ili turniĝas for de la "vera" kredo kaj fondas po dekdu herez-eklezioјn kaj ekz. "National Churches". Ili restas sur bazo de l' kristanismo, sed tamen ili instruas, ke regado de l' blankhaŭtuloj signifas imperion de satano. Mondo de l' amo kaj justeco venos, se la imperialistoj estos forigitaj el Afriko.

Ni sciiĝas pri kvar sektoj, kiuj tute sendepende unu de la alia, Centran Afrikon kaj Madagaskaron tenas en siaj manoj. Pruvo, ke samaj cirkonstancoj kreas samajn ideojn.

En Uganda kaj Ruanda ni trovas la malefiitojn, en Belga Kongo la kibangistojn, en Rodezio la "garduroj"-n kaj en Madagaskaro la sekton de Ralaimongo.

La unuajn sciigojn pri la malefiitoj portis misiistoj "blankaj patroj", precipe patro Roux. Ĉi tiuj sektuloj "furiozas" en Uganda kaj Ruanda, kiel la patro raportas tion. Kaŭzo: "misgvido de protestantaj misiistoj", kiu ne sufiĉe atentis popolanimon de l' indiĝenoj. "Nu, jes la indiĝenoj ne kredas, ke Mesio estis jam ĉi tie, kontraŭe nun oni atendas Mesion, la senditon de "Rogi", de la "Bonvola Patro", kiu ĉesigos la sklavecon de negroj! Justeco regos. La malefiitoj konas nenian pastron, ili baptas sin en la riveroj. La imperialistoj, angloj kaj belgoj, kun granda energio persekutas la sektulojn, ĉar ĉi tiuj "malrespektuloj" estas sur "non volens"-starpunkto, t. e. ili ne estas emaj al iu ajn laboro por la imperialistoj. Se ili estas devigataj labori, ili forkuras en arbarojn. La reĝoj de Uganda kaj Ruanda, la anglaj kaj belgaj militistoj, batalas konkorde kun la katolikaj kaj protestantaj misiistoj — per "spiritaj" kaj "manaj" armiloj — por savi la "malfeliĉulojn".

Pri la "kibangismo" ni estas informitaj el la oficialaj sciigoj de ĝenerala guberniestro de Belga Kongo (Rapport Annuel sur la Congo Belge, Bruxelles 1926). Ĉi tiu sekto devenas el la katolikaj doktrinoj. Oni devas trovi tre severajn rimedojn kontraŭ la sektoj, ĉar ili infektis grandan teritorion de Belga Kongo kaj oni ne povas malhelpi ilian disvolviĝon, malgraŭ tio, ke al multaj oni persvadis reveni al la "vera" religio. Sed ĉi tiu reveno plej ofte okazis nur kiel ŝajno.

"La loĝantaro en la infektitaj teritorioj kvankam estas tute trankvila, ĉar la militaj okupadoj tre bone efikis. La sekto estas fondita de tre malriĉa negro, nomata Kibangu, kiu estis unu el la plej eminentaj lernantoj de l' misiistoj. La adeptoj de Kibangu estas plenaj de profunda religia kredo kaj kun sopiro atendas Mesion, kiu estos nigra haŭtulo. Li neniigos la landon per fajro, la subpremantoj estos forigitaj kaj li fondos imperion, kie regos justeco kaj amo. La kibangistoj atendas ĉi tiun okazontaĵon kaj vivas kun moralo ĉerpita el katolikaj fontoj."

La guberniestro de Kongo, Kasaï, donas la praktikan konsilon: "La teritoriojn infektitajn de kibangismo oni okupu per militista forto kaj oni tre serioze observu ĉi sektojn, ĉar latenta religia ekstazo jam en si mem produktas danĝeran situacion" (Rapport sur la Province du Congo Kasaï, p. *32*).

La ĉiam pli granda disvastiĝteritorio de l' sekto signifas seriozan zorgon por la misiistoj.

Sekto "la gardturo" estas en suda kaj norda Rodezio disvastigita kaj ĝi antaŭenpuŝiĝis ĝis la Sudafrika Unio. Ĝia doktrino parolas pri liberigo de bantuoj, kio estas sufiĉa bazo, por ke la britoj rapidu per fajro kaj glavo neniigi la doktrinojn. La doktrino konsistas el idolanaj kaj kristanismaj elementoj. Ĝi diras, ke inter la bantuoj naskiĝos profeto, kiu per la helpo de dio elpelos la blankulojn. La blankulo estas sorĉdiablo kaj tiel la lukto kontraŭ la blankuloj estas batalo kontraŭ la satano. La fondinto de la sekto estis lernanto de misiistoj, bantua lignaĵisto, nomita Tomo Noljendva. Ĉi tiu lignaĵisto tramigris Rodezion kaj Transvalon kaj li trovis inter siaj samgentanoj teruran mizeron kaj ĉe la blankuloj diboĉadon. Li diris: "Se dio estas vere justa, tiam li forbalaos la blankulojn. Ĉar li ne dubas en la justecon de dio, estas evidente, ke la blankuloj estos forigitaj." Ĉi instruado estis sufiĉa por ekmovigi al protesto la altan reĝimon. Estis malpermesata la predikado al Tomo kaj kiam la malpermeso ne efikis, oni enkarcerigis lin. Per tio altiĝis la radikalismo de Tomo kaj kiam li liberiĝis, la bantuoj, salutis lin, kiel veran profeton de dio. Kie li ekaperis, tie la popolo kuris al li.

Li baptis en fluanta akvo, kaj el tio forĝis poste la registaraj rondoj la akuzon kontraŭ Tomo.

La instruo ekhavis politikan kolorigon, kiam la potenca bantuestro, Shanala

(Ŝanala), kaj vicestro nomata Makwati aliĝis la movadon de Tomo. La propagando produktis pli da fruktoj ol iam ajn. Ne estas mirinde, ke la registaro nun kun potencaj rimedoj intervenis. Sudafrikaj trupoj okupis la "infektitajn" teritoriojn en Rodezio. La tri gvidantoj Tomo Noljendva, Ŝanala kaj Makwati kun vicestroj estis kaptitaj. La akuzo estis: Tomo, je ordono de ambaŭ ĉefestroj, sufokis homojn dum la ceremonio de l' baptado sub la akvo.

Kiel oni kunforĝis ĉi tiun akuzon ne estas konate, sed kiel oni procedis, pruvas, ke Tomo, kiu estis okulfrape fortstatura negro, antaŭ siaj juĝistoj en Broken Hill povis ekaperi nur kiel homa ruinaĵo. Li estis duone mortbatita dum la kaptiteco kaj liajn manojn oni laŭvorte ŝiris el lia korpo. Ĉiuj tri estis juĝitaj je morto. Oni pendigis ilin en Broken Hill. La vicgvidantoj ricevis karcerpunojn ĝis dek jaroj, aliaj estis bastonbatitaj. (Stelo de Negroj 1926.) Sed per tio tute ne finiĝis la "gardturo"-movado.

Pri la "Ralaimongo"-movado ni ekscias el la "Information Coloniale" (Kolonia Informilo — Kmehasa, 18. 9. 1926.) La franca registaro estas devigata batali kontraŭ ĉi tiu movado. Ĝi estas miksaĵo de gandhismo kaj kristanismo. Ĝi estas direktata kontraŭ la fremduloj. Madagaskarano ne aĉetu tion, kion franco produktis. Nenian laboron oni plenumu. Ralaimongo estas ankaŭ malriĉa indiĝeno kaj kontraŭ li oni donis kaptordonon, sed la magistratanoj ne povas lin trovi.

Por la francaj, anglaj kaj belgaj imperialistoj estas tre danĝeraj ĉi tiuj sektmovadoj, ĉar malantaŭ la religia vualo staras la politika celo: forigo de l' blankuloj.

Maksimo Leitner.

El aŭstria "Freidenker" kun aŭtora permeso tradukis *Kolektivano.*

milita kaj polica supereco burokratismo, korupto. En ĉiuj aliaj aferoj de la ŝtata kaj popola vivado regas plena malorganizo. Ni memoras la regadon de absolutismo kaj la superecon de la eklezio; kiam unuflanke regis diboĉo kaj duaflanke suferoj kaj mizero. Ni memoras la finon de tiu sistemo.

Ni povas konstati, ne nur optimisme, sed per faktoj, ke kreskas la ribelamasoj, malvolviĝas la proletara kaj kamparanara konscio, pri ilia historia tasko.

B. R. (10 164).

Interpastra Milito

Antaŭnelonge miajn manojn trafis du n-oj de la regiona eklezia gazeteto "Uralskie cerkovnye Vedomosti" (Urala eklezia revuo). Kvankam mi estas kontraŭdiulo, tamen mi ekinteresiĝis: kion ili (eklezianoj) mem skribas pri sia loka vivo?

En frunt-artikolo de unu n-o mi trovas interalie tiaspecan konfeseton: ..."Dekreto pri apartigo de ortodoksa eklezio de ŝtato, kreis por rusa ortodoksa eklezio tute novajn vivkondiĉojn de ekzistado.

Ekstere la dekreto senigis la eklezion de tiu privilegia stato, kiun ĝi havis dum la antaŭa reĝimo. Sed interne la dekreto donis al la eklezio plenan liberon por memregado, memekzistado kaj pleneblecon por senfina disvolvigo de ĝiaj religiaj doktrinoj"... Tiel! Ekplorinte iomete la por ĉiam perditaj "antaŭaj privilegioj", ili plu konfesas ke... "Starigita en la novaj vivkondiĉoj ortodoksa eklezio troviĝas nun ankoraŭ en percept-stadio de sia nova stato, tial estas kompreneble, ke ĝi ofte sentas kelkajn embarasojn. Transira procedo de la eklezio al nova vivo, okazas ne sen malhelpo en nia interna eklezia vivo"...

Plue ili ankaŭ parolas pri malhelpoj ofte kaŭzantaj eĉ konflikton inter pastroj kaj parofianoj. Ne facile estas videble, por piaj di-reprezentantoj, adaptiĝi kaj aranĝi sian "novan vivon", en atmosfero plenplena da "baciloj" de komunismo. Foliumante paĝojn mi trovis artikolon. "Eklezia vivo." Mi legas ... "Paco... trankvila fluado de eklezia vivo! Jen por kio doloras animo de ortodoksano, jen pri kio sopiras ĉiu el ni"...

Tiel komenciĝas la artikolo. Plue mi legas: "Sed paco malestas. Anstataŭ ĝi — malamikeco, eklezia malpaco; dispecigo je diversaj grupoj, sektoj ktp. Du ekleziaj fluoj kaptis la rusan ortodoksan eklezion: progresema kaj reakciema, oni fendis ĝin poduone"... Malĝojiĝite plendas la verkisto, pastro Ufimcev. Priskribinte en la artikolo ĉiujn kaŭzojn kaj sekvojn de l' eklezia konkur-batalado inter pastroj, aŭtoro finas sian artikolon per tiaj militemaj frazoj: "Ĉiu eklezia grupo estas asertigita en sia vero kaj pensas konvinki en tio siajn

EL JUGOSLAVIO

Ekonomia situacio

Jugoslavio laŭ sia geografia pozicio havas tre bonan teron kaj 80% el la tuta loĝantaro sin okupas per terkulturado. Sed ruinigita pro pasintaj militoj, pro nuna grandega ekonomia krizo kaj pro radikala ŝtata mastrumado, la malriĉa popolamaso kaj precipe la kamparanoj troviĝas en grandega mizero.

Dum la tuta vivo la popolo estis ekspluatata de la urbaj komercistoj, spekulaciistoj kaj vilaĝaj riĉuloj. La kamparanoj en Jugoslavio ankoraŭ kulturas la teron tute primitive. Ili ankoraŭ plugas per ligna plugilo. Pri traktoro oni eĉ ne revas. Pro malegalaj prezoj de la produktaĵoj: tre malalta prezo de la krudaj kaj tre alta de la fabrikaj, devigas la kamparanojn fari ŝuldojn. Ili do ĝemas ĉiam sub ŝuldoj. La jugoslava burĝaro fariĝis vera kanibalo de laborist-amasoj, ĉar la procento estas karega. Oni pagas ĝis 120% jare! Nuntempe la bankoj pruntedonas po 25, 30, 40, 50% la privataj komercistaĉoj po 60, 70—80, 100%, Nekredebla afero, sed vera, kaj laŭ la burĝa statistiko niaj kamparanoj ŝuldas 2 665 660 657 din., kaj ni aldonu, ke tiu sumo estas prunteprenita nur de bankoj. Pri ŝuldoj al la privataj komercistaĉoj neekzistas statistiko.

Pro tia stato la kamparanoj estas nebona aĉetanto por la urboj kaj kompreneble multe suferas pro tio etburĝaro. Por la unuaj naŭ monatoj en la jaro 1927 estis 825 bankrotoj en la tuta lando; 832 en la jaro 1926.

La stulta financa politiko

Jus oni preparas en la ŝtata parlamento plialtigon de impostoj.

Laŭ la propono, eĉ la malgrasaj laboristaj salajroj estos impostitaj. Ĉiu maturaĝulo pagos 1000 din. jare. La antaŭa buĝeto ne sufiĉis. Ĝi faris deficiton de 300 milionoj da din. La nuna buĝeto estos proksimume 12 miliardoj da din.

Kiu pagos tion? Oni scias, ke oni suĉos el la laborista klaso.

Jen kelkaj ciferoj el la buĝeto:

		din.
Ministrejo de Milito	(80 milionoj pli ol la pasint. jaron)	2 428 571 226
„	de Internaj Aferoj (polico)	554 646 007
„	de Kultoj	114 873 927
„	de Justeco	273 595 274
„	de Eksterlandaj Aferoj	169 646 884
Pensio kaj ŝtataj ŝuldoj		1 784 639 275
Rezervoj, ŝtataj kreditoj		74 000 000
Ministrejo de Ŝtata Parlamento (?)		336 250
	Sume: din.	5 400 308 843

Do por tiuj ĉi malproduktivaj oni elspezas unu duonon de l' ŝtata buĝeto. Kaj kiam oni aldonus ankoraŭ unu kvaronon, kiun oni malproduktive elspezas en la aliaj ministrejoj, tiam nur unu kvarono restas por produktivaj popolbezonoj. Precipe necesas montri, ke militaj kaj policaj elspezoj estas preskaŭ unu kvarono de l' tuta ŝtata buĝeto. Laŭ tio oni plej bone vidas, ke la reganta reĝimo estas transformita en la militan kaj polican. Dume oni donas preskaŭ nenion por kulturaj, sociaj, klerigaj k. a. bezonoj.

Laŭ la nova buĝeto oni voĉdonis nek unu dinaron por la senlaborula helpo. Kaj por la terkulturado oni donas nur 0,67%, do nek unu tutan elcenton.

Kiam oni observas kaj vidas, ke la ŝtata buĝeto de l' jaro 1920 estis 2 473 000 din. kaj malrapide oni ĝin plialtigis ĝis proksimume 12 miliardoj da din. en tiu ĉi jaro, tiam estas evidente, ke en tiu ĉi lando kreskas nur buĝeta industrio,

kontraŭulojn, tamen tio neniam okazos"... "Laŭ ĉi-perspektivo ĉiu, kiu ne nur parolas, sed sincere deziras pacon eklezian, — sekvu la aforismon: kiu volas pacon — plifortigu militon!"... Do, dum sia konkur-batalado por ekspluatado de parohanaro, ĉiam malmultiĝanta, enforgese, pastroj preferas pli prediki militemajn aforismojn, ol evangeliajn, per kiuj ili kutime trompas, stultigas kredemulojn-parohanojn. Jen kia estas interna eklezia vivo. Daŭrigu, intermilitu do, pastroj, super duonviva eklezio. Helpu al vi, dio! Estu bonaj tombistoj de sia eklezio! *B. Zirjanov* (Kurgan).

Faktoj kaj komentoj

Koloruloj kontraŭ blankuloj?!

En burĝa gazeto mi legis jenon: "La vera, reala mondmilito ne *estis* ĝis nun —; ne, ĝi *venos;* kaj tiu milito estos *interrasa* batalado. Laŭ plej novaj taksoj, ekzistas nuntempe 655 milionoj da blankuloj sur nia terglobo, proksimume unu triono de l' tuta homaro. Flavuloj estas ĉ. 500—550 milionoj. Ili celas, disvastiĝi trans nunaj siaj limoj. Enloĝantaro de Hindio, dum unu jarcento (1800—1900) pligrandiĝis de 49 je 285 milionoj; do sesobliĝis. En la sama periodo, la enloĝantaro en Eŭropo nur duobliĝis. Kaj, ne forgesu: en *Hindio* ofte grandaj epidemioj regis dum tiu tempo!..."

La verkisto plue asertas, ke blankuloj en granda milito kunpuŝiĝos kun flavuloj, brunuloj, nigruloj; unuvorte homoj blankaj kontraŭ homoj kun kolora haŭto! Laŭ la verkisto la *kaŭzo* de tia milito estos la tro granda kreskado de tuta homaro kaj la pli granda pliiĝo de homoj kun kolorhaŭto."...

Ĉu ni ankaŭ partoprenos tian militon? Patriotismo kaj rasismo estas same detruindaj ideologioj! *1851.*

Hindoj timas nacian sendependecon

En Granda Britio kaj en Hindio okazas nuntempe akraj disputoj pri starigita komisiono, kiu, sub gvidado de la liberala juristo Simon, havas kiel taskon studi pri la ŝanĝoj farindaj en la regadsistemo de la angla dominio azia. La partopreno en tiu komisiono de du membroj el la Laborista Partio ankaŭ estigis viglajn polemikojn, kaj eĉ protestojn flanke de la tut-hindia naciista kongreso, kiu antaŭnelonge okazis en Madras.

Laŭ tiuj naciistoj estas la devo de ĉiuj laboristaj partioj bojkoti la komisionon. Sed en Allahabad (Hindio) okazis kongreso de la "subpremataj klasoj", kiu havis alian sintenon pri la demando. La prezidanto, ekzemple, deklaris: "La sperto estinta igas nin timi, ke sub la nura regado de la altaj kastoj nia sorto estos eĉ pli malbona ol nun. Nacia aŭtonomio verŝajne signifos pliintensigon de nia servuteco."

Kredeble la historia procezo ne povos transsalti la nacian burĝan stadion; sed almenaŭ estas tre interese noti, ke eĉ en Hindio aŭdiĝas voĉoj por diri, ke nacia sendependeco ne signifas liberigon por la Proletaro. *E. L.*

KIAL MI EKSIĜIS EL LA EKLEZIO

Mi estas naskita en la j. 1882 kaj vizitadis la popollernejon de mia 6-a ĝis 13½-a vivjaro. Post la dekkvara vivjaro mi estis en velurfabriko kaj laboris tie tri jarojn. Poste mi estis en teksejo ĝis la mondmilito. En la jaro 1915 mi ricevis ordonon iri al mia infanteria regimento en Aŭstrio. Ni venis al la itala batalfronto apud Görz (Gerc). Ok tagojn mi estis en la batalfronto kaj por ok tagoj mi revenis malantaŭen je dek kilometroj por "ripozi". Ni devis disbati ŝtonojn, stratojn konstrui, ekzercadi ktp. Dimanĉe, ni ricevis ordonon iri en la preĝejon. La unuan fojon mi estis scivolema. La preĝejo estis tre bele ornamita. Mi volis aŭdi, kion predikos la romkatolika milita pastro. Mi estis mem romkatolika kaj ankaŭ miaj gepatroj ofte admonis min, ke mi ĉiumatene, tagmeze kaj vespere preĝu. Mi promesis ĉiam per "jes" kaj admonis min: ne ŝtelu, ne mortigu kaj agu juste. Kiel mi aŭskultis la predikon de mia militpastro, mi malfermis miajn okulojn kaj eĉ orelojn... Li komencis predikaĉi: soldatoj, amu dion, amu vian patrolandon kaj batalu kontraŭ niaj malamikoj; ke ni venku! Kiu ne amas dion, tiu ne amas sian patrolandon ktp. Mi pensis, ke alia flanko, aliaj pastroj predikas la samon. Depost tiu tempo mi estis kontraŭ la romkatolika religio. Mi skribis tuj al mia edzino, ke, kiam mi revenos hejmen, ni eksiĝos el eklezio... En la granda batalo apud

---

Patriotismo — Internaciismo — Sennaciismo

(Daŭrigo dekkvara)

Ĉar sensenca ideologio baris al racia kaj paca evoluo, komprenebIe intervenis perforto por solvi la intercivitajn konfliktojn. La tuta historio de antikvaj grekoj kaj romanoj estas plena je sangaj militoj. Ĉe Romo, la templo de Jano, kiu devis esti fermita dum paca tempo, restis malfermita kvin jarcentojn seninterrompe. Dum unu miljaro ĝi estis fermita nur naŭ fojojn. Aleksandro la Granda sukcesis dum mallonga tempo unuigi la grekajn civitojn por batali kontraŭ la persoj. Sed post la morto de la fama konkirinto, lia imperio baldaŭ forfalis kaj la militoj inter la civitoj rekomencis. Du jarcentojn pli poste la konkiro Grekion de la romanoj estigis denove ian perfortan unuecon, kiu ebligis pli malpli normalajn rilatojn inter la popoloj.

La Romana Imperio

Unuflanke la patriotismo malebligis la kunfandiĝon de civitoj en pli larĝan unuon; aliflanke la ekonomio postulis tion. En tiaj kondiĉoj, nur la perforto, la milito povis solvi la problemon.

Ne utilas bedaŭri kaj ĉagreni ĉe la konstato, ke la historio de ĉiuj popoloj estas plena je sangaj bataloj. Se la homoj havus racian menson anstataŭ superstiĉan, la socia evoluo povus kredeble okazi pace. Bedaŭrinde ne estas tiel. La racia, la "teknika" menso tre malrapide elvolviĝas kaj senĉese konfliktas kun la religia aŭ superstiĉa menso. Ni eĉ notis, ke ambaŭ mensoj povas kunekzisti en la cerbo de sama individuo. Feliĉe, la unua pli kaj pli uzurpas la kampon de la dua. Oni do povas esperi, ke venos la tago, kiam estos for ĉiaj superstiĉoj; tiam povos la socio evolui normale, racie t. e. sen sangaj bataloj.

Dume ni vidu kiel kreiĝis la romana imperio. Ŝajnas strange, ke inter milo da malgrandaj patrioj (civitoj) en Italio kaj Grekio troviĝis unu, kiu povis servutigi la aliajn. Ĉe la komenco, kiam la patriotisma ideologio estis tre forta kaj blinde regis la spiritojn, Romo malfacile povis trudi sian regadon al la aliaj civitoj. Milito tiutempe signifis ofte kompletan ekstermon de la venkitoj kaj transformon de riĉa regiono en dezerton. Ekzemple Romo ekstermadis la dudek Volskajn civitojn kaj ilialoke estiĝis marĉoj; ĝi fordetruis kvindek tri urbojn en Latio (latine: Latium). Laŭ Tito-Livio kaj Plinio, en Samnio (Samnium) dum longa tempo oni povis pli bone ekkoni la lokojn, kiujn trapasis la romaj armeoj, per la dezerteco, kiu regis en la ĉirkaŭaĵo, ol per la postsignoj de iliaj tendaroj.

La venkinto tamen ne ĉiam ekstermis la venkitojn; okazis, ke li fordetruis nur iliajn civitojn (oni komparu la piednoton 26) t. e. iliajn religiajn kaj politikajn asociojn. Tiam ĉesis la kultoj al la hejmaj kaj civitaj dioj. Kun la malapero de la kulto ankaŭ malaperis la leĝoj, la rajtoj, la familio, unuvorte ĉio, kio sin apogis sur la religio. La venkito ofte fariĝis sklavo kaj sekve devis alpreni la religion de sia mastro. Milito inter du civitoj signifis militon inter du religioj. Unu nepre devis malaperi.

Okazis ankaŭ, ke unu armeo ne povis tute forvenki la alian. Laŭ la kredo de la antikvuloj, tio signifis, ke la dioj de ambaŭ civitoj deziris aliancon inter la du popoloj. Por atesti tiun aliancon, civitoj iafoje sin rajtigis ĉeesti reciproke siajn sanktajn festojn. Kelkafoje ili kontrakte promesis interŝanĝi en siaj temploj religiajn ritojn. En tiuj okazoj, temis precipe pri la kulto al dioj, kiuj personigis fizikajn fortojn. Kiel ni jam rimarkigis, tiu religio estis pli evoluema ol la alia, kiu rilatis nur al la hejmaj dioj.

Asiago en majo 1916 mi ricevis dumdumpafon en mian maldekstran femuron. Ĝi estis trapafita kaj rompita. K-doj donis al mi la unuan helpon. La venontan tagon mi estis transportita aŭtomobile Trienton en suda Tirolo. Post ok tagoj — Vienon. Tie mi restadis unu jaron. En la jaro 1917 mi ricevis ordonon hejmeniri al mia familio. Dum du jaroj mi ankoraŭ ne povis laboradi. Mia edzino montris al mi mian skribitan leteron kaj demandis min kial mi volas forlasi la eklezion. Mi montris al ŝi kiel la eklezio kunhelpas al militoj. Ĝi ĉiam malhelpis ĉiun progreson, ĝi subfosas ĉiun novan penson per ĉiuj rimedoj. Ankoraŭ en la nuna tempo la eklezio kaj la ŝtato reciproke penas konservi la popolon en serveco, dependeco kaj malklereco. Ĝis nunaj tempoj la historio de la eklezio estas ĉiam unu longa ĉeno de krimoj kaj de plej teruraj sangodisfluadoj. Ŝi komprenis min kaj ni eksiĝis el la eklezio. Depost tiu ĉi tempo ni vivadis kune kun niaj infanoj sen eklezio. Ĉiuj homoj, kiuj ne kredas la fabelojn de la kristanismo, devas sin liberigi.

Milducentdudekkvin.

Mondlingva movado bazita nur sur naciaj organizaĵoj estas kvazaŭ unukrura, ne ekvilibreca kaj kondamnita je pereo

---

Kelkaj tagoj el mia vivo

Mi estas 54-jara poŝt-telegrafisto, seninfana. Mia laboro konsistas el deĵorado en telegrafejo.

Se mi deĵoras lunde de la 3-a posttagmeze ĝis la 9-a vespere, marde mi devas deĵori de la 9-a matene ĝis la 3-a posttagmeze kaj la saman tagon de la 9-a vespere ĝis la 9-a matene. Post tio mi havas du tagojn da libertempo, t. e. merkrede kaj ĵaŭde.

Vendrede mi komencas deĵori de la 3-a posttagmeze ĝis la 9-a vespere ktp. Dum la noktaj deĵoradoj mi havas rajton ripozi 4 horojn. Por pli detale priskribi mian laboron mankas loko, ĉar mi estas ĉef-deĵoranto kaj mia laboro estas treege diversa. Dum mia deĵorado mi devas atente zorgi ĝustan kaj regulan funkciadon de telegrafa laboro, ĉiam observi kaj kontroli la laboron de simplaj deĵorantoj. Mia atento kaj memoro estas seninterrompe kaj intense streĉitaj por ne forgesi ion, ĉar en la telegrafa laboro ekzistas centoj da plenumendaj aĵoj, kiujn la ĉef-deĵoranto devas ĉiumomente memori.

Pro raciigo de laboro mi helpas iufoje la simplajn deĵorantojn. Krom tio mi ekspedas per telegram-portistoj lokajn telegramojn, telefonas, statistikas. Dum nokta deĵorado mi estas poŝtisto, telegrafisto, telefonisto kaj iufoje eĉ teknikisto. Dumnokte mi vendas poŝtmarkojn, kovertojn, paperon; mi akceptas de klientoj rekomenditajn kaj urĝajn leterojn, telegrafmandatojn, faras telefonajn mendojn. Okazas tre ofte, ke pro multo da laboro al mi mankas tempo por kontroli la funkciadon de telegrafa laboro.

Nu, sufiĉe estas pri mia laboro. Mi rakontu nun pri mia libertempo.

Dum vintra sezono mi gvidas esperantajn kursojn en iu urba klubejo, vizitas esperantajn kunvenojn de nia poŝtista grupo.

Ĉar mi estas gazetperanto kaj kunlaboranto de laborista sportinternacio, tial mi havas sufiĉe da traduka laboro. Intertempe mi respondas al miaj multaj eksterlandaj korespondantoj, mi akurate tralegas *Sennaciulon, Sennaciecan Revuon, Interligilon de l' P.T.T.,* tradukante el la lasta artikolojn por nia poŝta murgazeto aŭ por nia profesia revuo, kaj mi ne forgesas ankaŭ tralegi du ruslingvajn gazetojn kaj nian profesian revuon. Nuntempe mi ĝojas pro mia dusemajna libertempo kaj preskaŭ ĉiutage mi promenas kun mia edzino en arbaro, kolektante fungojn.

Tver, 9. 10. 27. *A. Lebedev (960).*

Mia buĝeto

Kelkaj klarigoj por bone kompreni la subemenciitajn nombrojn. Mi estas laboristino kaj mastrumadas kun miaj gepatroj. Por loĝejo, lumo, ligno kaj karbo mi pagas la trian parton de la kostoj de la tuta konsumo. De mia jara enspezo la entreprenisto tuj dekalkulas la impostojn, la asekuron pormalsanan kaj la pensian asekuron. La elspezoj por vestaĵoj estas laŭprocente pli malgrandaj ol tiuj por ŝuoj kaj kotizoj. Mian tutan tolaĵon kaj vestaĵon mi ja mem kudras kaj mi havigas al mi novan vestaĵon nur ĉiu du-trijare. Tial mi ŝparas monon kaj povas kelkfoje dum somero ekskursi aŭ dum vintro skii prenante kelkajn tagojn da libertempo.

Enspezoj jare	2132	aŭstriajn	ŝilingojn
Elspezoj — Nutraĵo	800	„	„
Tolaĵo, vestaĵoj	70	„	„
ŝuoj	80	„	„
lumo	12	„	„
loĝejo	90	„	„
ligno kaj karbo	60	„	„
gazetoj	32	„	„
por korespondado	20	„	„
sep diversaj unuiĝ-kotizoj	60,50	„	„
sportaĵoj	15	„	„
elspezoj por ekskursoj	30	„	„
por libertempo	200	„	„
Sume	1469,50	aŭstriajn	ŝilingojn

Por kompreni la valoron de nia salajro permesu al mi noti jenajn prezojn:

1 kg da nigra pano	0,80	aŭstriajn	ŝilingojn
1 kg da blanka pano	0,90	„	„
1 kg da butero	6,80	„	„
1 kg da sukero	1,10	„	„
1 kg da bova viando	3,20	„	„

1 ŝil. = mk. g. 0,60. *SAT-anino 2019.*

Estas interese noti, ke Romo estis komence kolonio de Albo. Tio signifas, ke la kolonianoj kunportis el Albo iom da fajro el la sankta fajrujo, kaj pro tio estis en la religia dependeco de la "civito-patrino". Estas supozeble, ke sub tiu religia vualo sin kaŝis ekonomiaj prerogativoj pri kiuj la historiistoj ne sufiĉe informas nin.

Kiam Albo estis detruita, Romo batalis dum longa tempo por akiri la religian superregecon, kiun havis la "civito-patrino" super la trideko da kolonioj ekzistantaj en Latio. Romo celis nepre fariĝi la metropolito kaj ludi la rolon de la detruita urbo. Ĝi starigis komunan kulton kaj devigis la latojn kaj sabenojn ĝin partopreni. Tiel pligrandiĝis ĝia potenco, plifortiĝis ĝia superregado. Jen tio, kion diras Fustel de Coulanges pri tiu demando:

"Romo estis la sola civito, kiu scipovis milite plinombrigi sian loĝantaron. Ĝi faris politikon tute alian ol tiun de la aliaj civitoj en Italio kaj Grekio; ĝi ligis al si ĉion, kion ĝi militakiris. Ĝi venigis al si la loĝantojn de la konkretaj urboj, kaj el la venkitoj ĝi faris romanojn. Plie Romo sendis kolonianojn en la konkiritajn landojn kaj tiele ĝi kvazaŭ sin disŝutis ĉien. Kvankam la kolonianoj formis je politika vidpunkto apartajn civitojn, ili tamen gardis religiajn ligilojn kun la metropolo: nu, tio sufiĉis por ke ili estu devigitaj dependigi sian politikon de tiu de Romo, obei al ĝi kaj ĝin helpi en ĝiaj militoj.

"Unu el la rimarkindaj trajtoj de la Roma politiko estas, ke ĝi altiris al si ĉiujn kultojn de la najbaraj civitoj. Ĝi kaptis iun Junonon de Veio, iun Jupiteron de Prenesto, iun Minervon de Faliskuo, iun Junonon de Lanuvio, iun Venuson de la Samnoj kaj multajn aliajn, kiujn ni ne konas. Romo kutimis, diras Cincio, akcepti la religiojn de la venkitaj urboj; foje ĝi disdonis ilin inter siaj gentoj, kaj foje ĝi donis al ili lokon en sia nacia religio."

"... Kiel ĉiuj aliaj urboj, Romo havis sian civitan religion, kiu estis la fonto de ĝia patriotismo; sed ĝi estis la sola urbo, kiu utiligis tiun religion por sia pligrandigo. Dum, per la religio, la aliaj urboj vivis izole, Romo havis la lertecon aŭ la ŝancon utiligi la religion por altiri ĉion al si kaj ĉion superregi[28])."

(Pluo sekvos) *E. Lanty.*

[28]) *La Antikva Civito.*

IMPRESOJ PRI SOVETIO

de okulvidinto, orelaŭdinto, fingrotuŝinto

(Daŭrigo tria)

Pri kelkaj "malpli" malbonaj flankoj

Ĝis nun mi penis tute objektive raporti pri faktoj de mi kontrolitaj dum mia enketo; sed por ke ne estiĝu miskompreno inter la legantaro kaj mi, necesas aldiri kelkajn vortojn pri ekonomia situacio en Sovetio kaj memorigi la ĉefajn ciferojn.

En la jaro 1921, post la plurjara civila milito kaj la terurega malsatado, la stato de l' landa ekonomio estis jena:

la industria produktado atingis	18 % de la antaŭmilita
„ kampokultura produktado atingis	50 % „ „ „
„ bestkvanto atingis	40 % „ „ „
„ komunikveturilaro atingis	1/5 % „ „ „

Plie 30% de la vira Laboristaro estis mortigita.

17 000 000 homoj scipovis nek legi nek skribi: unuvorte preskaŭ ĉio estis detruita.

En la jaro 1927, ĉio estas rekonstruita:

la industria produktado atingas	112,9 % de la antaŭmilita
„ kampokultura produktado atingas	108,2 % „ „ „

Dum ses jaroj pli ol sesobliĝis la industria produktado, pli ol duobliĝis la kampokultura produktado.

Ĉi ciferojn la K-daro devas nepre bone memori: ili ja nekontraŭdireble montras, ke proleta ŝtato kapablas sole, sen fremda helpo — sen enlanda burĝaro kaj sen alilanda kapitalistaro — starigi tute novan ekonomisistemon, konstrui socialismon[1]). Tion mi mem ne kredis antaŭ mia veturado tra Sovetio, kaj kiel mi havis okazon diri al redaktoro de Kiev-a gazeto, tiu certeco, ke laboristoj kaj kamparanoj sukcesos elkreskigi Socialistan Domon, estas mia plej valora enketimpreso.

Sed ne nur en produktkampo notindaj estas la atingitaj rezultatoj. Mi substrekos rapide — ĉar la legantoj de "S-ulo" estas sufiĉe bone informitaj pri ĉiuj aspektoj de kolektiva vivo en Sovetio — kelkajn aliajn gravajn laboristajn konkirojn de mi zorge kontrolitajn.

En mia antaŭlasta artikolo mi skribis: "neokulfrapa estas la diferenco inter vivo de sovetiaj kaj franciaj laboristoj". Necesas tion klarigi, estas vere: la *ĉiutaga* vivo de sovetia Laboristaro similas la *ĉiutagan* vivon de mialanda Laboristaro; ĝenerale francia laboristo perlaboras salajron 'dank' al kiu li ne malsatas. Sed li ne ĝuas la multajn profitojn, kiujn disponas sovetia laboristo. Estas tempo priparoli ĉi profitojn. Mi laŭvice esploros la sekvantajn temojn: *Sociaj asekuroj — Publika klerigado — Publika higieno.*

Sociaj asekuroj: Ĉiuj salajruloj — senescepte — estas socie asekuritaj, kaj neniamaniere ili pagas eĉ unu kopekon por tiu ieĝa rajto. Sekve socia asekuro estas kvazaŭ dua salajro.

Estas diversaj fakoj:

1. Kiu estas malsana ricevas plenan salajron de la unua tago ĝis la resaniĝo.

2. Kiu restas hejme por flegi malsanan familianon ricevas plenan salajron (kondiĉe, ke alia familiano ne kapablas tion fari), ĝis kiam la kuracista komisiono opinias la flegadon nenecesa.

3. Kiu devas esti izolita, ĉar anon de ĝia familio trafis infekta malsano, ricevas plenan salajron dum la tuta daŭro de l' izolado.

4. Kiu fariĝis senlaborulo ricevas monhelpon.

5. Kiu ne plu kapablas labori — ĉu pro malsaniĝo aŭ invalidiĝo, ĉu pro maljuniĝo — ricevas pension.

6. Kiam mortis asekurito aŭ ano de ĝia familio, estas pagata funebra monkompenso.

7. Kiam mortis asekurito, ĝia familio ricevas pension.

8. Ekzistas speciala fako por la gravedulinoj. Du monatojn antaŭ kaj du monatojn post la nasko, la laboristinoj ĝuas libertempon kun plena salajro. La oficistinoj ĝuas nur sume sessemajnan libertempon. Post la nasko la patrinoj ricevas naskokompenson kaj plie dum naŭ monatoj mamnutradpagon.

La konsekvenco de tiu reala subteno al la gravedulinoj estas jena: ĉiujare la naskiĝkvanto superas je tri milionoj la mortkvanton, malgraŭ tio, ke leĝa estas la aborto.

Ĉu necesas ion aldiri?

Publika klerigado: Denove mi citu ciferojn.

Estis elspezita en tuta Sovetio por popola klerigado:

en 1924/25	= 521,3	milionoj da rbl.,	tuta buĝeto	= 3 639 milionoj da rbl.
„ 1925/26	= 738,4	„ „ „	„ „	= 4 946,2 „ „ „
„ 1926/27	= 940,8	„ „ „	„ „	= 6 324,9 „ „ „
„ 1927/28	= 1071,6	„ „ „	„ „	= 7 097,5 „ „ „

en 1921 sin trovis en Sovetio	17 milionoj da analfabetoj
„ 1927 „ „ „ „	9 „ „ „

Lernis en elementaj lernejoj:		Lernis en profesiaj lernejoj:	
en 1913	7 236 000 gelernantoj	en 1913	267 000 gelernantoj
„ 1925	9 487 000 „	„ 1925	529 000 „

Ĉie estas nun duoble pli da lernantoj rilate al la loĝantaro ol en 1913.

Sed la plej interesa fakto estas, ke nun studas en lernejoj, institutoj, teknikumoj, fakultatoj, filoj de laboristoj kaj malriĉaj kamparanoj. En ĉiuj franciaj universitatoj ne estas trovebla eĉ *nur unu* filo de malriĉa familio. Pripensinda paralelo.

Publika higieno: Se mi devus tute koncize raporti pri tiu temo, mi dirus: "Nun «mujik» lavas siajn piedojn". Puraj piedoj, jen ankoraŭ alia revolucia konkiro, kaj ne la malplej atentinda.

Publika higieno estas unu el la problemoj, kiujn mi aparte serioze enketis, kaj mi kuraĝas diri, ke tiuflanke mirindaj sukcesoj estas prezentitaj.

En la n-o 170 de "S-ulo", sub titolo "Nutrado kaj saneco de laboristoj en USSR", K-do 6987 informis, ke la nunaj junuloj estas pli altkreskaj ol la antaŭrevoluciaj samaĝaj. Eble kelkaj K-doj ridetis tion legante. *Estas tamen absolute vere.* Tion konfirmas ĉiuj statistikoj de mi studitaj. Sed ankoraŭ alion mi devas sciigi:

Malaltiĝis je 302 la infana mortkvanto. En 1913, mortis 27,3 homoj po milo, kaj la natura plimultiĝo de l' loĝantaro estis 16,9 po milo. En 1926 la respektivaj respondaj nombroj estis 19,63 kaj 21,1.

Krome estas kalkulite, ke nuna meza daŭro de homa vivo estas je dek jaroj pli longa ol dum cara reĝimo.

Kion pruvas ĉio ĉi? Nedubeble, ke postrevoluciaj laboristaj vivkondiĉoj estas multe pli bonaj ol antaŭrevoluciaj, due ke sanecon de laborulamasoj speciale prizorgadas la ŝtato.

(Daŭrigota.) *G. Salan.*

Noto rilatas al kolono unu de ĉi tiu paĝo.

[1]) Ĉar tute neeblas nei la rezultatojn trafitajn de Sovetio en ekonomia kampo, la burĝaj ĵurnalistoj kutimas esprimi opinion, ke tiujn atingojn efikis ne proleta mastrumado, sed privataj industrio kaj komerco.

Respondo:

(% de la tuta produktado)

	1924/25	1925/26	1926/27
Kolektiva sektoro:			
Industrio	81,3	83,7	85,9
Komerco	72,6	75,6	81,9
Privata sektoro:			
Industrio	18,7	16,3	14,1
Komerco	27,4	24,4	18,1

Preseraroj. En la unua parto de mia raporto en "S-ulo" — vidu la n-on 171 — troviĝas kelkaj sufiĉe gravaj preseraroj, kiujn la legantoj bonvolu korekti:

paĝo 119, tria kolono, lasta paragrafo, legu: feliĉe singardemaj K-doj luis (anstataŭ lasis);

paĝo 120, dua kolono, 5-a paragrafo, legu: multnombraj estas la betkampoj (anst. batalkampoj), kaj la okuloj renkontas betularbaretojn (anst. batalarbaretojn);

paĝo 120, dua kolono, 7-a paragrafo, legu: Je la 13-a h., en Bialistoko. Aro da Kamentuboj (anst. tro da). Malbele aspektas la esperanta naskiĝurbo (anst. naskurbiĝo?!).

TRA ESPERANTIO

Oficiala Komuniko

Solvon fine ricevis la redaktora demando: komence de februaro K-do *N. Barthelmess* alvenos Parizon por okupi la postenon.

Kelkiuj eble demandos, kial tiom longa tempo estis necesa por dungi redaktoron. Ni klarigu: kiam la eksredaktoro forlasis la oficon, ni tuj skribis al K-do Kolĉinski, kiu niascie estis preta akcepti nian proponon. Bedaŭrinde ekzistas ŝtatoj kaj landlimoj. La franca ŝtato ne facile permesas al sovetianoj veni Francion. Longaj klopodoj estis necesaj kaj eĉ nenio garantiis, ke ili estos sukcesaj. Intertempe K-do Barthelmess sin anoncis kiel kandidato. Tion eksciinte, K-do Kolĉinski rezignis kaj konsilis, ke ni akceptu K-don Barthelmess. Denove necesis komenci la klopodojn por ricevi el la franca labora ministrejo dungpermeson por "fremda" laborulo. Tiel pasis preskaŭ tri monatoj antaŭ ol la nova redaktoro povu enoficiĝi...

* * *

Pri la fiagado de s-ro Kr. ni ricevis multajn leterojn. Kelkaj K-doj tiuokaze eldiris sian simpation pro la embaraso, en kiu ni troviĝis kaj la plia ŝarĝo kiu falis sur niajn ŝultrojn. Aliaj male profitis la okazon por riproĉi pro la dungo de "burĝo". Ni volonte konfesas, ke ni eraris en tiu afero. Tamen ne pravas la riproĉintoj. Nur la sperto povis montri, ke li ne bone plenumos la taskon. Oni ne forgesu, ke ni ĉefe celis havi redaktoron lingve tute kapablan. Tro da K-doj ne sufiĉe konscias pri la graveco de tiu kondiĉo por la sukceso de nia tuta entrepreno. Tamen jam delonge observemaj kaj spertaj personoj konvinkiĝis, ke la tuta esperanta movado povos disfali, se la gazetistoj kaj eldonistoj ne zorge atentos pri la internacieco de la stilo. Nia lingvo estas ja almenaŭ dekfoje pli facile lernebla ol kiu ajn nacia lingvo. Sed por akiri vere *esperantan* stilon pluraj jaroj da treege atenta praktikado estas nepre necesaj. Multe da esperantistoj — eĉ gazetistoj — uzas naciece nian lingvon. Ni rediras, ke tio povas esti pereiga por la tuta esperanta afero. Ni malkaŝe kaj senpente konfesas, ke tia prilingva konsidero tre influis nin en la dungo de s-ro Kr.

Ni aldonu kelke da rimarkoj, responde al la riproĉintoj: 1. La respondeco de Kr. estis nur teknika, li ne okupis gvidan postenon kaj *neniam* ĉeestis kunsidon de E. K.; 2. Estas nevere, ke li ĵus SAT-aniĝis, li eĉ estis unu el la unuaj anoj de nia Asocio. Oni ne forgesu, ke, pro konata motivo, ni ne publikigas la nomojn de ĉiuj niaj membroj; 3. Post sufiĉe longa interkorespondado kun la dungoto ni povis logike supozi, ke li vere konvertiĝis al niaj ideoj kaj sincere estis preta sin dediĉi tute al nia movado.

Ĉu do oni ne povus citi multajn nomojn de gvidantoj de laboristaj partioj, kiuj antaŭ kelkaj jaroj estis eĉ tute reakcispiritaj? En Francio, ekzemple, unu sufiĉe fama oratoro kaj redaktoro de komunista gazeto antaŭmilite verkis poemojn en kiuj li laŭdis al la "Sankta Virgulino" kaj dum la mondbuĉado dufoje li estis ordenita pro lia "heroeco". Nu, ĉu do Lenin ne estis burĝdevena? Ĉu Kropotkin ne estis princo? — Kaj ĉu oni ne konas laboristojn, kiuj burĝiĝis kaj perfidis sian klason? Ni rediras: nur la sperto povis montri la malsincerecon de s-ro Kr. Kaj pro tio ni ne akceptas nepravigitajn riproĉojn.

* * *

Ni ricevis siatempe de la Pariza grupo kaj de aliaj grupoj el diversaj landoj peton pri eksigo de s-ro H. I. Kr. Post laŭstatuta esploro de la tuta afero, ni decidis en nia kunveno de la 17-a de januaro eksigi el niaj vicoj s-ron Kr.

Notinde estas, ke li eĉ ne provis sin senkulpigi antaŭ la Pariza Grupo, kiu lin alvokis tiucele.

La Direkcio de SAT.

* * *

Lasthore. — Nia Adm. en Leipzig sciigis nin, ke *Sennaciulo* estas malpermesita en Bulgario.

ADRESARO DE KOLEKTIVA KORESPONDADO

Nunjara jarlibro ne enhavos ĉi tiun fakon. La kaŭzoj estas jenaj: Malgraŭ niaj alvokoj en jarlibro kaj poste en la "S-ulo", ni ricevis nur kelkajn poŝtkartojn kun informoj kaj demandoj ofte ne rilatantaj al ĉi tiu temo. Ni do ne sukcesis ricevi freŝan, taŭgan materialon por la jarlibro 1928. Reenpresi la malnovan adresaron sen iuj korektoj ne taŭgos? Ni ja havas informojn, ke kelkaj organizoj notitaj en nia adresaro ne respondis al senditaj leteroj (tio rilatas al Sovetio pli multe ol al aliaj landoj!). Do en nuna jaro adresaro ne aperos, sed konsiderante la gravecon de ĉi tiu fako kaj same praktikan valoron de ĉi tiu adresaro por Internacia Laborista Korespondado, ni komencas jam nun kompiladon de adresaro por la jarlibro 1929.

Gek-doj estas petataj sendi al ni necesajn adresojn kune kun la atesto (eble eĉ simpla konsentsubskribo, oficiala kun stampilo de organizo aŭ redakcio) de koncerna organizo. Tio ebligos al ni poparte presi adresojn en "S-ulo". La konsento de organizoj estas necesa ĉar sperto montris, ke ofte oni komunikis al ni adresojn sen konsento de organizo, kiu poste ne respondis al leteroj. Do, Gek-doj, de vi dependas la afero!

Komencu iom post iom jam nun kolektadon de adresoj.

Ĉion sendu laŭ adresoj: *Minsk* (Sovetio), poŝtkesto 33, aŭ al K-do G. P. de Bruin, Wagelerdw. str. 28 B, *Enschede* (Nederlando).

Dim. Snejko.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

Aŭstrio. La laborista movado en *Vieno* estas tre kontentiga. Oni aranĝis 28 kursojn kun 692-anoj. En la provinco la situacio estas ankoraŭ pli bona: 39 kursoj kun 989 anoj! Tre ĝojige estas, ke ni sukcesis enpenetri en vilaĝojn, kie oni ankoraŭ nenion sciis pri esp-o. Interesa fakto estas, ke la nombro de la kursoj superas preskaŭ je 50% la nombron de laboristaj grupoj. (Laŭ "*La Socialisto*"). — **Germanio.** La 11-an de decembro okazis jara ĉefkunveno en *Gross-Schönau.* Ĉeestis 74 SAT-anoj, krom la gastoj. K-dino Elsa Seidel kantis "Salutas fratojn la SAT-ano", i. a. oni elektis K-don Wünsche el Olbersdorf kiel delegiton al la VIII-a kongreso. Li ricevos por 2 semajna forresto 100 mk. g. k. la vojaĝelspezojn. — **Polio.** Ĉe la Liberpensula Asocio en *Lodz* fondiĝis esp-a sekcio en kies estraron eniris 4 SAT-anoj. Ĉiusemajne okazas lekcioj, diskutadoj ktp. La tasko de la esp-a sekcio estas disvastigi la ideojn de proleta libera penso internaciskale (en Lodz loĝas poloj, judoj k. germanoj) k. per tio pruvi la utilecon de esp-o. — **Sovetio.** En novembro K-do Lingel havis 38 lekciojn pri esp-o en *Tula.* Rezulte organiziĝis 7 grupoj kun 352 lernantoj el kiuj 47 jam SAT-aniĝis. Ĉiujn grupojn k. kursojn gvidas K-do Lingel. Kelkaj jam mendis por si "S-ulon" k. "SR". Ĝis nun estis tie ĉi nek unu SAT-ano k. nun la nombro kreskas ĉiutage. —

MEMORNOTO

Represis el "Sennaciulo":

The Leeds Citizen, Leeds, 6. 1. 28: Jen, kion kaŭzas la varmego. — *Ruĝa Vojo,* Jegorjevsk, 10. 12. 27: El Anglio.

Enhavis tradukaĵojn el esperantaj leteroj:

Stepnaja Zvezda, Petropavlovsk, 20. 10. 27, 14. 10. 27. — *Zvezda,* (?), 25. 12. 27. — *Polesskaja Pravda,* Gomel, 23. 11. 27. — *Ruĝa Polock,* Polock, 17. 12. 27, 4. 1. 28. — *Blankrusia Vilaĝo,* Minsk, 18. 12. 27. — *Ruĝa Vojo,* Jegorjevsk, 9. 10. 27. — *Komunista Vojo,* Orŝa, 22. 12. 27. — Blankrusia Vilaĝo, Minsk, 30. 12. 27, 1. 1. 28, 4. 1. 28. — *Luktu kun malklereco!,* Minsk, 6. 1. 28. — *Kaminist,* Bobrujsk, 28. 12. 27, 21. 12. 27. —

Enhavis notojn pri SAT:

The Leeds Citizen, Leeds, 6. 1. 28. — *Rabotjin,* Minsk, 14. 12. 27, 12. 11. 27. —

Enhavis esperantan tekston:

Ruhr-Echo, Essen, 3. 1. 28. — *Jelbeniĉarska Borba,* Sofia, 28. 12. 27.

Enhavis priesperantajn artikolojn:

Ruhr-Echo, Essen, 6. 1. 28.

Ĉe la neŭtraluloj

Novaj enketoj kaj eksperimentoj rilate la mondhelplingvajn sistemojn

La eksperimentoj fariĝas sur la bazo de kunlaborado inter 1. "IALA" en New York kaj 2. "Instituto Jean Jacques Rosseau" en Genève. 1. "IALA" estas la nomo por Amerika Asocio por Internacia Helplingvo (*I*nternacional *A*uxiliary *L*anguage *A*ssociation in the United States, Incorporated). Ĝi estas fondita en la jaro 1924 en New York kaj tute neŭtrala asocio, havanta kiel *celon* la enkon-

dukon de unu helplingvo, kiu estus instruota al la lernantaro en ĉiuj landoj. Tiu celo postulas neŭtralan kaj objektivan esploron de la tuta mondhelplingva situacio.

Pro tio la *laboroj* de IALA etendiĝas sur du ĉefaj kampoj: 1. IALA klopodas interesigi grandajn rondojn por la helplingva movado; 2. ĝi faras esplorojn sur 3 kampoj; a) sociologia; b) lingva; c) pedagogia kaj eduka. — II. Rilate la 3-an punkton IALA kunlaboras kun la *Instituto J. J. Rosseau en Genève.* Ĉi tiu instituto, kunlaboranta kun la universitato de Genève, estas altlernejo pri pedagogia kaj edukaj sciencoj, kiu speciale interesiĝas pri infanpsikologio kaj pri eksperimenta pedagogio. Tial ĝi ankaŭ interesiĝis pri la enkonduko de esperanto en la lernejoj. Serio da konsultoj jam okazis en Genève kaj en New York dum la jaroj 1925/26 inter profesoro P. Bovet, direktoro de la Instituto J. J. Rousseau, reprezentantoj de IALA kaj reprezentantoj de la Instituto de eduka esploro ĉe la "Institute of Educational Research, Teachers College, Columbia University".

Dum ĉi tiu kunlaborado oni akceptis programon, laŭ kiu oni celas: 1. mezuri la progresojn dum lernado de iu helplingvo en lernejaj kursoj, kies instruistoj deziras serioze kunlabori; 2. prepari diversspecajn "testojn" (A. L. testoj-Auxiliary Language testoj) kaj eksperimentadi sur la bazo de tiuj testoj kun la helpo de la instruistoj, kiuj deziras kunlabori. IALA kaj la Instituto J. J. Rosseau pro siaj celoj *bezonas la kunlaboradon de la reprezentantoj de la diversaj mondhelplingvaj sistemoj* kaj esperas, ke ili subtenos energie ĝian laboron.

NIA POŜTO

1851.— Respondon al via demando vi baldaŭ povos legi en la rubriko: "El la Redaktejo".

9732. — Vian unuan manuskripton mi ne ricevis. La jus ricevita estas tro longa por esti uzebla en nia malampleksa gazeto. Kiel vi klarigas la fakton, ke estas tiom da fripono inter la Leningradaj esperantistoj?

7113. — Kvankam via projekto ne ŝajnas al ni *nuntempe* efektivigebla, ni tamen publikigos, sub formo iom ŝanĝita, vian alvokon.

E. L.

Vasta (Wien). 4 respondkuponoj nur havas ekvivalenton de 1,— mk. g. Sekve mankas 0,40 mk. g. *Adm.*

K * O * R * E * S * P * O * N * D * A * D * O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. g., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-ajo = esperantaĵo,
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Aŭstrio.
K-do *Richard Atlas*, XIX. Bilbrothstr. 23/25, *Wien,* dez. koresp. kun Gek-doj PM, bfl. Resp. garantiata.

Ĉeĥoslovakio.
K-do *Gerhard Feise,* Antoniwald, N-o 59, ap. *Gablonz a. N.,* interŝ. PK, PI, PM, kĉl.
K-do *Josef Balicki* (kooperativisto), *Stonava, 378,* Silezio, dez. koresp. pri div. temoj kĉl., L, PI, bfl. Ĉiam kaj certe resp.

Finnlando.
K-do *Toivo Ojanen, Loimaa,* Vesikoski, dez. koresp. kun tanejlaboristoj, tanistoj kaj terkulturistoj. Precipe kun Sovetio. Nepre resp.

Germanio.
K-do *Walter Lenk,* Werdauer Str. 5, *Zwickau i. S.,* dez. koresp. pri div. temoj kĉl. L, PK.
— 10 gekursanoj (plenaĝuloj), dez. koresp. kĉl. L, PK, PI, Resp. garantiata. Adr.: K-do *Oskar Naumann,* Langestr. 43, I., *Pirna a. E.* (Saksio).
— En Harburg fondiĝis nova LEA-grupo. La membroj dez. koresp. kĉl., koresp-aĵoj nepre estos respondataj. Adr.: K-do. *Schünemann,* Bukstehuder Str. 17, *Harburg a. E.*
K-do *Rudolf Opitz,* Dresdner Str. 59, *Weinböhla i. S.,* dez. koresp. pri lab. movado k. a. temoj kĉl. Resp. garantiata.
K-do *Georg Harnisch,* Herrnmühlenweg, 2, *Burkhardtsdorf i. Erzg.,* dez. koresp. pri turismo, migrado. Nur PI, bfl.
K-do *Rudolf Dost, Kemtau, 24, B., i. Erzg.,* dez. koresp. pri ĉ. temoj. Nur PI. Resp. garantiata.
K-do *Paul Walberger,* Rotthausener Str. 146, *Katernberg,* Kr. Essen, dez. koresp. kĉl. L, PK, PI, PM.
K-do *Alwin Döring, Leutersdorf, A. 11, i. S.,* ĉiam interŝ. L, PK, PI, gaz., jurnalojn ktp. Skribu multnombre! Resp. garantiata.
K-do *Alwin Grosse,* Krablerstr. 22, *E.-Altenessen,* dez. koresp. kĉl., precipe kun naturamikoj.

Hispanio.
K-do *Amadeo Bertomeù* (mekanikisto, 19 j.), C. Trinitarios, 6, *Valencia,* dez. koresp. L, PK, PI, pri div. temoj kĉl. Resp. garantiata.

Hungario.
K-dino *Boriska Szerêmi,* Petnehazy-u. 80, *Budapest, VI.,* serĉas koresp-antojn por siaj kursanoj.

Latvio.
Adresŝanĝo: K-do *Antonio Krastin,* poŝtakesto N-o 1126 (poŝta adreso) Brivibas str. 94, lĝ. 19 (privata adreso) antaŭe (Matisa str. 52-a, lĝ. 1), *Riga.*
K-do *Arvids Kurmis* (abstinentulo-tabakkontraŭulo), Meza iela, 4-a dz. 23, *Riga,* dez. koresp. kĉl.

Saarlando.
— Esp. Grupo, dez. koresp. PI, PM. Certe resp. Adr.: K-do *L. Weidmann,* Neue Messstr. 22, *St. Ingbert.*

Sovetio.
— *Esperanto-Komitato de SEU* (Labesko), *Dnepropetrovsk,* dez. koresp. kĉl. L, pri lab. movado, virina vivo, sporto. Interŝ. gazetojn, esp. librojn. Resp. garantiata.
— Junkomunista ĉelo dez. koresp. kun frataj ĉeloj, izolaj junkomunistoj kaj gelaboristoj pri div. temoj. Adr.: *Rostov/Don,* ul. Friedrich Engelsa, 65, jaĉejka Komsomola pri DOFO.
— Grupo de geesp-istoj dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. — individue kaj kolektive. Adr.: *Rabpros,* str. de Egor Sazonov, 31, *Ufa.* Resp. garantiata.
K-do *Markus Verbickij,* Leninstr. 2/8, *Kremenĉug,* dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. Resp. garantiata.
K-do *A. Binusov,* Proreznoj per. 6/3, *Kremenĉug,* dez. seriozan koresp-adon. Resp. garantiata.
K-do *A. Karabelnikov,* Pervomajskaja-str. 33/13, *Kremenĉug,* dez. seriozan koresp-adon pri div. temoj. Resp. garantiata.
— *Lab. Int. kor. oficejo ĉe Gubkom SEU,* poŝtkesto, 305, *Leningrad,* koresp. kaj peras kor. inter labor. polit. organ., espergrupoj, interŝ. mater. por preso kaj ekspozio.
K-do *N. I. Ŝumilov* (instruisto), *P/O Luĥ s. Sokolskoje,* Iv. Vozn. gub., dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj, L, PK, PI.
K-do *N. I. Nizov,* Soldatskaja-str. 59, *Kimeŝmo,* Iv. Vozn. gub., dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl., PK, PI.
— 12 komencantoj dez. koresp. por pliperfektiĝi kĉl. L, PK, PI, SAT-anaj lerngrupoj k. a. skribu al: *"Esperanto-Krujok"*, Sosnevskaja, M-ro *Ivanovo Voznesensk.*
— Red. de jurnalo *"Privolskaja Pravda"*, *Kineŝmo,* Iv. Vozn. gub., Krasnaja, 17, dez. koresp. kĉl. L, PK, pri lab., kamparana vivo k. a. seriozaj temoj. Interŝ. gaz.
— Por tutmonda piedvojaĝo mi serĉas kunvojaĝantojn el la tuta mondo — laŭeble kun fotoaparato. Adr.: K-do *S. Kudrjavickij,* poŝtkesto, 171 "Esperanto", *Dnepropetrovsk.*
Piedvojaĝemuloj, turistoj, naturamikoj tutmondaj! — Mi dez. serioze koresp. pri la problemo de tutmonda piedvojaĝado. Ankaŭ interŝ. fotojn, geografiajn kartojn, gvidlibrojn ktp. Adr.: *S. Kudrjavickij,* poŝtkesto, 171, "Esperanto", *Dnepropetrovsk.*

Sovetio. (Daŭrigo)

K-do *P. Vetĉinkin*, III, Fabriĉnajastr. 51, *Dnepropetrovsk*, dez. koresp. kĉl. L, PK. Resp. garantiata.

K-do *G. Antonenko*, III, Fabriĉnajastr. 45, *Dnepropetrovsk*, dez. koresp. kĉl. L, PK, Resp. garantiata.

K-do *German Gribakin* (junkomunisto), Oktjabrskaja, 38/30, kv. 15, *Pskov*, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

K-dino *Zina Kalaŝnikova* (lernantino), fabr. dom, 20, kv. 4, *Naro-Fominsk*, Mosk. gub., dez. koresp. pri div. temoj kĉl.

K-do *Genadio Kuzmenko* (instruisto), Kapitanovka, Ŝevĉenkovsk. okr. serĉas seriozajn koresp-antojn el ĉl.

K-do *Aleksandro Fomin* (studento), Kiroĉnaja-str. 32, ĉ. 26, Leningrad, dez. koresp. kĉl. L, PK, PI.

— Helpu aranĝi internacian gazetekspozicion. Sendu naciajn k. esp. gaz., jurnalojn, L, PI, ktp. Ĉiu sendonto ricevos la kirgizan alfabeton sur PK. Adr.: K-do *A. Jadlovker, Turtkul*, Kazakstan. Resp. garantiata.

— Sportgrupo de riverŝipana klubo dez. koresp. k. interŝ. sportgazetojn kĉl. sportuloj laboristaj. Adr.: *Kiev, Petrovka*, Konstaninovska, 5, *Klub Vodnikov* al K-do Kovalenko.

— Por tuttergloba piedvojaĝado ni serĉas kunvojaĝantojn el Anglio, Francio, Germanio aŭ Aŭstrio, — laŭeble kun fotoaparato. Adr.: K-do *S. Kudrejavickij*, Poŝtkesto, 171 "Esperanto", Dnepropetrovsk.

K-do *Mihajlov Gregoro*, ul. Prosveŝĉenia, 2, *Novoĉerkassk*, S-Kav. Kr. dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

K-do *Demetrio Pronkul* (instruisto), fotoamatoro, stenografisto laŭ s. Gabelsberger, SAT-ano 10 495) Sovetskaja, 6, *Djankoj*, Krimeo, dez. koresp. Tuja resp. garantiata.

— Esperanto-grupo ĉe Industri-Pedagogia Teknikumo dez. koresp. kolektive k. individue (50 K-doj) kĉl. Adr.: *Esperanto-Grupo*, Razgulaj, 2, *Moskvo, 66*.

K-do *Petro Jukov* (militkursano), ŝkola VCIK, 3, str. rota, Kreml, *Moskvo*, dez. koresp. kun soldatoj k. a. el ĉ. landoj.

K-do *S. Goldfeder*, "Esperanto", *Barnaul* (Siberio) serĉas siajn geamikojn en Polio kaj petas ilin komuniki pri si. Mi fartas bonege!

Helpu sovetianoj! Kiu grandurbano (precipe el Kiev, Odessa) povas helpi al mi ie trovi laboron? Mi estas senlabora k. dez. eklabori en iu urbo por povi lerni en altlernejo. SAT-anoj pruvu vian kamaradecon! Adr.: *Stancia Kaŝperovka*, Belocerkov. okr. al *SAT-ano 8111*.

— Barnaŭla Societo "Esperanto" serĉas korespondemulojn por siaj diversmetiaj laboristoj partiaj junkom. k. lernejaj-pioniraj rondetoj. Resp. garantiata. Adr.: Barnaul, Siberio "Esperanto".

— *La Barnaula 5-a laborlernejo*, str. Mamontova, *Barnaul*, dez. koresp. kun lernejaroj, lernejoj, infanoj pri ĉ. temoj kĉl., interesiĝas pri radiajoj, desegnajoj, PM, PI, ktp.

— La esp. grupo ĉe "Promsojuz" (industria sindikato) serĉas konstantajn korespantojn en ĉ. l. pri ĉ. temoj, precipe pri junul. movado. Certe resp. Adr.: *Barnaul*, Siberio, Gogolstr. "Promsojuz".

— Grupo de metalistoj dez. konstante kaj serioze koresp. pri lab. kaj prof. temoj kun samfakanoj k. a. lab. grupoj kaj individuoj. La grupo ankaŭ koresp. pri parti- junulvirin-movadoj. Adr.: *Barnaul*, Siberio, "Sojuz Metalistov" por Esperanto.

— Grupo de esp. kudristoj dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. kaj garantias tujan kaj akuratan respondon. Interŝ. L, PK, kĉl. kun samfakanoj k. a. pri lab.-junul.- kaj proletaj demandoj. Adr.: *Barnaul*, Siberio, str. Gogolevska, "Zavkom Ŝvejnikov" al Esp.

— Esp. grupo ĉe la lernejo "Komintern" 1-a kaj 6-a laborlernejo dez. daŭre kaj konstante interŝ. pentrajojn, PM, PI, L, kun ĉiul. gelernantoj pri ĉ. t. Resp. garantiata. Precipe kun junul- kaj infanmovadoj. Adr.: *Barnaul*, Siberio, lernejo "Komintern" Esp.

SAT-anoj ne pruntedonu vian Jarlibron al kiu ajn. Ĉiam postulu, ke servopetanto montru sian membro-karton. Gardu vin kontraŭ profitemuloj kaj parazitoj!

Gefervojistaro tutmonda! Fervoja laborista klubo dez. koresp. kĉl. L, PI, PK, pri kluba laboro, vivo k. laboro de gefervojistaro, tekniko, profunuiĝa k. komjunula movado, IRH k. a. sociaj demandoj. Nepran resp. garantias SAT-ano 5583, B. Jeleznjakov. Skribu multnombre! Adr.: USSR, *Samara*, Lva Tolstogo, 94, Pravlenije jel.-dor. Kluba imeni Revolucii 1905 g.

ATENTU SAT-ANOJ!

Proletaj geesperantistoj ĉiulandaj! Okaze de l' inaŭguro de nia grupstandardo la kvaran de marto ni petas vin, se eble, ĉeestu aŭ almenaŭ sendu salutleterojn. Malatentu la landlimojn, ĉar ni ja estas sennaciuloj! Helpu al ni, antaŭenigi la movadon ankaŭ en nia urbo, por ke ĝi kresku! Ni ja volas montri al la laboristaj organizoj la valoron kaj la taŭgecon de l' internacia lingvo esperanto.

La SAT-anoj de la esperanta grupo: **"Ni estu fratoj!" Nowawes ap. Berlin** (Germanio)

ALVOKO!

K-doj el Anglujo, Francujo, Italujo, USSR k. Usono sendu al mi salajrtarifon de ledajlaboristoj aŭ de simila fako de via lando. La germ. mastroj diras, ke la eksporto de germ. ledajoj estas neebla pro tro alta salajro!!? Mi estas certa, ke alie oni ne laboras por 0,97 kaj virinoj por 0,65 mk. g. — Skribu al: K-do **Münz**, Leipziger Strasse 58, **Berlin SW 19** (Germanio)

Kun granda ĝojo mi anoncas la naskiĝon de tria filineto, nomata:

EVA-MARIA

Kamarado *Reinhold Scheibler* (9367) *Wurgwitz-Dresden* "vilao Espero"

13. I. 1928.

ENHAVO:

Presejo: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)